



Zo krijgt u de baan van uw baas

Management Team, 26-01-2007 | Haitske van de Linde

Kijkt u met een schuin oog naar de stoel van uw baas? Denkt u: wat hij doet kan ik tien keer beter? Wees gerust: u staat niet alleen. Maar hoe voegt u nou de daad bij het woord? Of moet u dat juist helemaal niet willen? MT zocht het voor u uit.

Het hoekkantoor, de persoonlijke assistente, de parkeerplaats voor de deur. Wie kent ze niet, de privileges van een hogere functie. Alleen: hoe sleept u ze in de wacht? Management Team liep de opties langs die openstaan om uw baas van zijn troon te stoten. Ook zochten we uit of u dat überhaupt wel moet willen. We spraken drie gerenommeerde experts op dit vlak: Joep Schrijvers, auteur van 'Hoe word ik een rat?', standaardwerk op het gebied van gekonkel binnen organisaties; Michiel Cobben, directeur-eigenaar van Cobben & van Tulder, marketing & sales recruitment; en Jan Geurts, partner bij Maes & Lunau Executive Search. Alle drie schenen zij hun licht over de vraag 'hoe krijg ik de baan van mijn baas?' Vijf opties op een rij.

1. Een enorme rat zijn

De eerste mogelijkheid om de baan van uw baas te bemachtigen is natuurlijk om uw baas zwart te maken, onderuit te halen en dat alles zonder dat men doorheeft dat u aan de touwtjes trekt.

Joep Schrijvers, rattenexpert bij uitstek, legt uit hoe dat moet. "Iedere baas heeft een opdracht, op welke manier dan ook. Als jij bij machte bent je baas te laten struikelen, zonder dat het opvalt dat jij daar de hand in hebt gehad, dan doe je goede zaken. Je moet ervoor zorgen al in 'de hofhouding' te zitten. Je moet betrouwbaarheid geveinsd hebben. Ondertussen volg jij spoor twee. Als de baas dan struikelt, dan kun jij participierend je eigen idee naar boven brengen."

Jan Geurts is het niet met Joep Schrijvers eens. "Ik vind dat iedereen 'Hoe word ik een rat' moet hebben gelezen, maar dan als waarschuwing voor hoe het nou juist niet moet en tegelijkertijd goed bewapend te zijn tegen de rattenmentaliteit. Volgens mij heeft mijnheer Schrijvers het ook als zodanig bedoeld. De rattenmanier is voor mij niet de wijze waarop je met plezier en persoonlijke integriteit een groot leider wordt. Wel ben ik ervan overtuigd dat iedereen die de top wil bereiken 'a touch of the bastard' moet hebben. Op de juiste momenten moet je ook vasthoudend kunnen zijn, als dat een hoger doel dient. Je komt er niet als je altijd maar aardig gevonden wilt worden."

2. Een coup plegen

Een andere mogelijkheid is om een coup te plegen. Dit doet u door steun te verzamelen binnen het bedrijf en uiteindelijk uw baas voor het voldongen feit te stellen dat u zijn stoel gaat overnemen.

Joep Schrijvers: "Het belangrijkste is dat je voldoende medestanders nodig hebt om de macht over te kunnen nemen. De kunst is om vertrouwelingen te hebben in het bedrijf. Jouw eigen 'adel', zeg maar. Die moet je ook goed belonen. Zij voorzien jou namelijk van waardevolle informatie. Er zijn heel veel mensen die

liever tweede man zijn, dan zelf de baas te worden. Die heb jij nodig.”

Jan Geurts: “Dat is in mijn ogen dodelijk voor een bedrijf. Een verpolitiekte omgeving, waar verschillende machtsfronten een rol spelen. Een goede baas laat nooit voelen dat hij echt de baas is. Baas zijn wordt je ook gegund door je medewerkers. Als zij jouw leiderschap niet accepteren en wegllopen, dan ben jij nergens meer de baas over. Succes heeft meer te maken met wat jij met jouw team waar kunt maken. Dat je je kwetsbaar durft op te stellen als leidinggevende. Ook is, naar mijn mening, dienstbaarheid de kern van succesvol zijn. Je moet je dienstbaar opstellen voor je bedrijf, je aandeelhouders, klanten en personeel, pas dan ben je een goed leider. Een directeur die nooit over de vloer van zijn bedrijf loopt, die niet luistert en niets teruggeeft, die zal het nooit redden.”

Volgens Michiel Cobben ervaren de meeste managers een ambitieuze medewerker niet als bedreigend, maar juist als prettig. “Voor een manager is het fijn als hij bepaalde zaken over kan laten aan andere mensen. Die manager kan zelf ook pas promoveren als er voldoende druk van onderen is en als daar mensen zitten die op zijn stoel willen zitten. Als baas moet je stimuleren dat jouw medewerkers jouw baan willen hebben. Daar word jij alleen maar beter van.” Jan Geurts is het hier mee eens. “Een teken van goed leiderschap is dat je iemand haar of zijn carrière gunt. Niet dat je bang bent voor je eigen positie.”

3. De noodklok luiden

Stel, u wilt de baan van uw baas overnemen louter uit eervolle motieven. Uit de goedheid van uw hart. Uw baas is namelijk een incompetent idioot met zijn hand in de kas en dat kunt u, met zoveel hart voor uw bedrijf, natuurlijk niet laten gebeuren. Wat doet u dan?

Joep Schrijvers: “Als je een onbetrouwbare of ronduit slechte baas hebt, dan kun je je baas passeren en naar zijn baas stappen. Zeg maar, de klokkenluiderrol. Dit is een moeilijke weg. Mocht je toch het idee hebben dat je echt iets aan de kaak moet stellen, zoek dan naar een vertrouwenspersoon die tegen de top aanzit. Zorg er ook voor dat je dossier op orde is, pas daarna kaart je het probleem aan. Als je deze heldenrol niet wilt, dan is het een kwestie van duiken en je mond houden.”



De ergste bazen zijn volgens Michiel Cobben degenen die zich in hun pluche hebben vastgebeten tot hun pensionering. “Als je voelt: ‘Dit is mijn eindstation, hier moet ik mijn pensioen gaan halen’, dan trek je natuurlijk je conclusies. Het is ‘up or out’. Daarmee omgaan is een lastige. Zij hangen vaak aan hun nagels aan hun positie en zullen erg lastig weg te krijgen zijn. Vertrekken is dan eigenlijk wat er overblijft.”

Jan Geurts: “Eigenlijk is er maar één mogelijkheid als het werkelijk niet botert tussen jou en je baas; opstappen. Maar, als het slecht gaat met het bedrijf of met jouw baas, dan heb je wel eerst de verplichting om dat op gepaste wijze kenbaar te maken. Pas daarna kun je met opgeheven hoofd vertrekken. Zo gauw je leidinggevende verantwoordelijkheid draagt, hoort dat er ook bij.”

4. Jobhoppen



De makkelijkste manier om de baan van uw baas te veroveren is tegelijkertijd de minst bekende: jobhoppen. U groeit van baan naar baan en dat in een schuin omhoog gaande lijn te doen. Voor veel mensen is echter het risico wat samenhangt met deze strategie meteen de reden om het daar maar bij te laten.

Volgens Michiel Cobben is angst een slechte raadgever. “Vasthouden aan zekerheid is wel het domste wat je kunt doen. Jouw vaardigheden worden namelijk altijd weer ingehaald door de tijd, kijk bijvoorbeeld alleen al naar technologische ontwikkelingen.” Jan Geurts is het daar helemaal mee eens. “Jij moet de baan van jouw baas helemaal niet nodig hebben. Jouw authenticiteit is je grote kracht. De sleutel voor een succesvolle carrière zit hem erin dat je geen angst voor risico’s moet hebben. Je moet bijna als ondernemer in je managementrol zitten. Zo moet je ook je carrière benaderen. Voel je je ergens niet prettig meer of heb je een slechte baas? Stap dan op. Natuurlijk: huis, hypotheek, kinderen. Het is nogal wat. Maar als je geen risico durft te nemen, dan kom je ook nergens. Ga uit van je eigen kwaliteiten en zoek die volgende baan. Het is ook veel waarschijnlijker, als je goed bent, dat je buiten je bedrijf carrière zult maken dan er binnen. De doorstromingskansen binnen één enkele onderneming voor posities die je echt wilt en ook bij je passen is namelijk veel kleiner dan er buiten. Wel moet je er zelf voor zorgen dat er iemand is die jouw positie en lijn over kan nemen. Anders benadeel je het bedrijf. Wees je eigen ondernemer. Marketeer jezelf. Laat zien wie je bent en wat je kunt. Dit vereist kwetsbaarheid, maar is absoluut noodzakelijk als je de top wilt bereiken. Zorg ervoor dat je goede maatjes hebt binnen en buiten je bedrijf. Mensen die je bij kunnen sturen en met wie je kunt checken of je op de goede weg bent. Ook zul je deze mensen nodig hebben om je te steunen in moeilijkere tijden. Zoek hiervoor eerder onder en naast je, dan boven je.”

5. De trouwe volgeling zijn

En dan de ouwe getrouwe; de baas opvolgen als hij met pensioen gaat. Zeer ouderwets en behoorlijk saai. En dan ook nog eens de lange tijd die het u dan zal kosten voor u die felbegeerde plek eindelijk bereikt heeft. Of erger; dat één van uw collega’s met dezelfde strategie er met de buit vandoor gaat.

Joep Schrijvers: “De integere manier om de baan van je baas over te nemen is zijn assistent worden, twintig jaar wachten en hem dan opvolgen. Room komt bovendien, je moet dus zorgen dat je room bent.”

Michiel Cobben vult aan. “Niet aan stoelpoten gaan zagen, maar aantonen door resultaten dat je beter bent, maar je tegelijkertijd bewust blijven van wat je nog allemaal te ontwikkelen hebt. Veel mensen roepen namelijk wel dat ze de baan van hun baas zouden willen of kunnen, maar onderschatten wat er allemaal bij die leidinggevende rol komt kijken. Ook moet je je successen vooraf al claimen. Zorg ervoor dat straks niet iemand anders er met jouw harde werk vandoor gaat. Maak op een subtiele manier duidelijk, binnen je bedrijf, waar jij aan werkt. Als jij de baas wordt, dan moet je bereid zijn afstand te doen van je eigen groep. Kun je dat niet, dan zul je helaas niet slagen als baas.”

Michiel Cobben vervolgt: “Iedere baan heeft zijn eigen levenscyclus. Je begint als ‘nieuweling’, daarna word je een ‘ster’, vervolgens een ‘cash cow’ en daarna een ‘slapende hond’. De ‘nieuweling’ is bewust onbekwaam en kost weinig, wel neemt een bedrijf daarmee een risico. Het is maar de vraag of iemand een ster wordt. De ‘ster’ is bewust bekwaam, maar kost nog steeds minder dan hij het bedrijf oplevert. De ‘cash cow’ is onbewust bekwaam. Hij kost het bedrijf relatief veel, levert natuurlijk ook veel op,



maar zit eigenlijk aan de top van zijn kunnen. De 'slapende hond' is onbewust onbekwaam. De uitgebluste manager die niet met zijn tijd is meegegaan en vastgeroest zit aan zijn stoel. Deze persoon kost een bedrijf veel meer dan hij nog oplevert en moet eigenlijk vervangen worden. De truc is nu dat je er eigenlijk altijd naar moet streven om op een gegeven moment vanuit je 'ster'- of 'cash cow'-positie weer een vraagteken te worden. Dat doe je door op zoek te gaan naar uitdagingen en je bewust te zijn van wat je niet weet."

De ultieme valkuil voor de stoelpotenzager

En wat doet u met een medewerker die aan uw stoelpoten zit te zagen? Joep Schrijvers: "Als je iemand verdenkt van foute motieven, dan kun je een exit-traject gaan verzinnen. Zoek in je netwerk naar bevriende directeuren van andere bedrijven. Betrek deze in je strategie om de bewuste rat weg te werken. Zo kun je er bijvoorbeeld voor zorgen dat deze tegenwerker geheadhunt wordt. Daarna zorgt de bevriende directeur ervoor dat de rat in zijn nieuwe functie tijdens zijn proeftijd weer ontslagen wordt. Dat is de ultieme valkuil voor een stoelpotenzager!"